

פרוטוקול מס' 168

מישיבת ועדת השרותים הציבוריים
יום ה', י"ג שבט תשל"ו, 15 בינואר 1976, בשעה 12.00

נכחו:

חברי הועדה:

- ח. גרוסמן - יו"ר
- י. בארי
- מ. גז
- ל. דיציאן
- א. ורדיגור
- ה. זיידל
- מ. חריש
- מ. ידיד
- פ. שינמן
- ח. שמעוני

מוזמנים:

- פרופ. מ. אולמנסקי - ביה"ס לרפואת שיניים, האוניברסיטה העברית
- פרופ. י. לויז-אפשטיין - " " " "
- ד"ר ש. גרון + הסתדרות רופאי שיניים
- ד"ר י. דרזנר - " " " "
- ד"ר ז. הינדס - " " " "
- ד"ר צ. פישל - " " " "
- י. קייזמן - יועץ משפטי " " " "
- ס. שפניץ - משרד המשפטים
- י. גרנות - משרד הבריאות
- ש. נעמן - " " " "
- ד"ר מ. קלמן - " " " "

רשמה: א. אשמך

סדר היום: חוק לתיקון פקודת רופאי שיניים (מס' 6), תשל"ה-1975

-742-

(נוקט) כיום 19.1.76

היו"ר ח. גרוסמן: רבותי, אני פותחת את הישיבה. נמשיך היום בדיון הפרלימינרי על פקודת רופאי שיניים.

פרופ. י. לויין-אפשטיין: אני רוצה להזכיר לחברי הועדה את סעיף 12 בחוק, בנוסח האנגלי. יש קבוצה של בעלת מקצוע בהיגיינה של הפה, בעברית קוראים להן שינניות, שקיבלו הדרכה בטיפול בחניכיים, ניקוי שיניים, צילומים - כלומר טיפול מוגבל שנעשה בהשגחת רופא. מקצוע זה מקובל בארצות הברית עוד מלפני מלחמת העולם הראשונה ובאנגליה בעשרים השנים האחרונות. נדמה לי שזהו מקצוע חשוב למדינת ישראל, וכדאי להוסיף ל-12 סעיף-מישנה שיתיר לקבוצה של עולות בעלות מקצוע זה לעסוק בתחומים מוגבלים ומוגדרים בטיפול בפה תחת פיקוח של רופא.

אני רוצה לפנות בשאלה למשפטנים, כי ההגדרה העברית של דיפלומה, כפי שהיא מופיעה בחוק הקיים, היא קצת סתומה.

י. קייזמן: הנוסח החדש משנה עניין זה.

פרופ. מ. אולמנסקי: בסעיף 12 כתוב כי לא יורשה כל אדם לייצג למתרפא. אני חושב שהנוסח לא נכון, לא עברי ולא ברור. אני מציע לשנות ולכתוב: אולם לא יורשה אדם כזה לייצג למתרפא או לטפל, או לבצע כל ניתוח.

י. קייזמן: מבחינה משפטית תופס רק הנוסח האנגלי. הנוסח העברי לא תופס.

פרופ. מ. אולמנסקי: בהצעת החוק, בסעיף 1(א2) כתוב: "מי שלמד לא פחות משלוש שנות לימוד ברמה תת-אוניברסיטאית בבית-ספר לריפוי שיניים בחוץ-לארץ שהכיר בו המנהל ובידו דיפלומה שהכיר בה המנהל, בתנאי שלמד שנת לימוד אחת בישראל בקורס לרפוי שיניים שנקבע ועמך בבחינות מקצועיות שנקבעו". אני מציע למחוק את המלים "שנת לימוד אחת". אי אפשר היום להגיד אם מספיקה שנת לימוד אחת, ולא צריך לקבוע מסמרות בעניין זה.

לסעיף (ב2) "מרפא שיניים שלמד תקופה של שתי שנות לימוד בישראל בקורס לריפוי שיניים שנקבע ועמד בבחינות מקצועיות שנקבעו... גם פה אני מציע לנהוג בזהירות ולא לקבוע את פרק הזמן הדרוש ללימוד. אין לנו היום נסיון שאפשר על פיו לקבוע כמה זמן צריך ללמוד בקורס מזה עד שמקבלים היתר עבודה ברפואת שיניים.

אני חושב שמתן אישורים ורשיונות עבודה טעון אישור של ועדה מייצגת למנכ"ל משרד הבריאות. הועדה תקבל את כל הבקשות ובמשך פרק זמן מוגבל, שבוע או שבועיים, אם יש לה ספקות לגבי מקרה מסוים תוכל להגיש ערעור או לבקש שיהיה דיון במקרה זה. אם אין לחברי הועדה המייצגת-שום הערות, יוכל המנכ"ל לתת את היתר העבודה.

הערה נוספת לסעיף (ב2) קשורה בגיל המועמדים לקורסים. זו בעיה חמורה שצריכים היינו להתמודד איתה. באים עולים חדשים מרוסיה שלמדו קורס של שלוש שנים אחרי בגרות, הם נקראים זובנואי-וראשי, רבים מהם בגיל 21-22. מתעוררת בעיה מסוימת לגבי הסטודנטים הרגילים בפקולטה, שהם מגיעים לשנה ראשונה של לימודיהם בגיל 21-22. שאלה היא למה לתת עדיפות לאזרח חדש על פני אזרח ותיק, ששרת בצה"ל, שילם מיסים וכו'. צריך גם להביא בחשבון שלעולים מרוסיה אין שום נסיון מקצועי, ואם אין נסיון לא די בשנה או שנתיים של לימוד. אדם שבא אלינו להשלים לימודים לאחר שעבד במקצוע 3 או 5 שנים, יכול להיות כשיר לעבודה בריפוי שיניים לאחר שנה של לימודי המקצוע, אבל אינני חושב שמי שלמד שלוש שנים בברית המועצות וקיבל בארץ קורס של שנה אחת בלבד, בלי שום נסיון קודם,

יכול לקבל רשיון עבודה מטעם משרד הבריאות. אני מציע לקבוע גיל 24 - 25 שנים כגיל מינימלי.

ד"ר ש. גרון:
אנחנו באים הפעם במשלחת אחת של הסתדרות רפואת השיניים, שיש בה יותר מ-1300 רופאי שיניים וכ-300 מרפאי שיניים שיש להם היתר לעסוק בריפוי שיניים. אנחנו מונים כיום יותר מ-1600 חברים מכאלפיים מורשים. שנים רבות הופיעו הסתדרות רופאי השיניים והסתדרות מרפאי השיניים בדעות שונות, היום אנחנו באים לוועדה בדעה אחת. הסתדרות מרפאי השיניים התפרקה והסתדרות רפואת השיניים קיבלה את האנשים לקרבה כחברים שלא מן המניין. חשבנו שבדרך זו נוכל במקום להתקוטט בינינו לעבוד ביחד להעלאת רמת רפואת השיניים בישראל וכך לשרת יותר טוב את הציבור.

באופן עקרוני אנחנו מחייבים את החוק. יש כמה נקודות שאנחנו חולקים עליהן, ואנחנו מרשים לעצמנו היום להביא הצעותינו, שהן אך ורק לטובת הציבור.

אנחנו חושבים שקורסים שיינתנו למרפאי שיניים או לזובנואי-//ראשי חייבים להיות במסגרת אוניברסיטאית - ודבר זה צריך להאמר בפרוש בחוק כדי שלא יהיו אי הבנות. אם הדבר ישאר פתוח ויכלול שני החברים היושבים לפניכם לפתוח בית ספר לרפואת שיניים, בתנאי שהמנהל יכיר בו, או מוסד ציבורי איזה שהוא ימצא לנכון לפתוח קורסים. כיוון שיש מוסדות שיודעים ללמד, יש להטיל עליהם את החובה הזאת. עם כל האמון לאלה שמנהלים היום את משרד הבריאות, חוק לא תופרים לפי גיזרה של מישהו, וכדי למנוע אי הבנות אנחנו דורשים שדבר זה יהיה קבוע בחוק.

המועמדים לקורסים אלה חייבים להיות בעלי השכלה תיכונית מושלמת. רבותי, בשנת 1965 החליטה הכנסת, בחיקון פקודת רופאי שיניים, לתת אפשרות למרפאי שיניים שעלו עד שנת 1966 ושהם בעלי השכלה תיכונית ותעודת בגרות, לבקש היתר עבודה כמרפאי שיניים. בשנת 1965 המחוקק דרש תעודת בגרות ממרפאי שיניים כדי שיוכלו לבקש לשות לעבודה. בשנת 1975 מכינים חוק שיתן אפשרות למרפאי שיניים, לאחר קורס מסוים, להיות רופאי שיניים - ולא מרפאי שיניים - בלי לדרוש מהם השכלה. אין זה מתקבל על הדעת. משרד העבודה וההסתדרות הרפואית הדסה דורשים השכלה של לפחות 11 כתות ממי שרוצה להיות סניע לרופא שיניים, כדי להתקבל לקורס אחיד: דרושות 12 שנות לימוד, לקורס למנהלות משק יש צורך ב-12 שנות לימוד, היתכן שכדי להיות רופא שיניים אין צורך בהשכלה? כיצד יעמוד רופא כזה מול אחות שהיא בעלת השכלה של 12 כיתות? בקורס האוניברסיטאי ילמדו מקצועות בסיסיים כמו אנטומיה ועוד - האם אין צורך לשם כך בהשכלה מינימלית? אנחנו מבקשים לתקן דבר זה בהצעת החוק.

הוסכם עם המשרד ועם השר שחיה חובת התייעצות עם הסתדרות רפואת שיניים בקשר למומחיות, ואינני יודע מדוע זה לא מופיע בדפוס הכחולים. לא יתכן שענין זה יהיה נתון בידי אדם אחד או אנשים אחדים. לה.ר.ש. יש מועצה מדעית, שבראשה פרופסור שאקי, שלכל הדעות הוא לא רק מומחה ישראלי אלא גם מומחה בינלאומי בנושא, יושבם במועצה נציגי שלושה מוסדות להשכלה גבוהה, איש משרד הבריאות משתתף אכס-אופיציו, ועוד 4 חברים נבחרים שכולם מורים ומרצים באוניברסיטאות. האם ממוסד כזה צריך להחלים? צריך להכניס ענין זה בהצעת החוק, כמו בפקודת העוסקים ברפואה. אין ספק שבקשר למומחיות צריך להתייעץ עם הגוף היציג של רופאי השיניים שהוא ה.ר.ש. באמצעות המועצה המדעית.

לוועדה המייעצת צריך לתת קצת יותר סמכויות ולהתייעץ אתה כדי למנוע אי הבנות, ואף כדי למנוע לחצים על משרד הבריאות.

אנחנו מצטרפים להצעת הפרופסורים הנכבדים בקשר לגיל מינימלי, כדי לא לעשות עוול לא רק לסטודנטים שלנו אלא גם לזובנואי בראשי הצעירים. אם בא בחור צעיר, למה לא ילמד באוניברסיטה ויהיה רופא שיניים לכל דבר?

היו"ר ח. גרוסמן:

טוענים שחסרים מקומות.

ד"ר ש. גרון:

זו בעיה אחרת. צריך להוסיף מקומות לימוד. נפתח עכשיו בית ספר לרפואת שיניים באוניברסיטת תל אביב. כאשר רוצים לחוקק חוק טוב, לא צריך להתחשב בבעיה של מקומות. לאחר שיותק החוק, צריך יהיה לדאוג שיהיו די מקומות. אני משוכנע שאפשר למצוא תמיכה בלימודים של עולים חדשים.

היו"ר ח. גרוסמן:

באים עולים צעירים, אחרי בגרות ושלוש שנות לימודים. אתה מציע שיתחילו מן ההתחלה?

ד"ר ש. גרון:

לא. בפקולטה לרפואת שיניים יבחנו אותם ויחליטו לאיזה שנה לקבלם, אבל צריך להפנות אותם לאפיקים.

אוניברסיטאיים.

אנחנו חושבים שהגיע הזמן לחוק ישראלי חדש, להשתחרר

מן החוק האנגלי.

פרופ. מ. אולמנסקי:

זובנואי-בראשי צעירים צריכים להרשם כמו כל תלמיד ישראלי, יש להם אותן זכויות ואותן חובות.

הפקולטה החליטה שחלמידים שגומרים בהצטיינות קורסים בתל אביב, חיפה או ירושלים, יכולים לבקש ולהתקבל לקורסים מיוחדים שכוללים שתי שנות לימוד פרי-קליני פלוס שנה של לימוד קליני והם מקבלים תואר פ.ה.ד. ללא הגבלות.

ד"ר ז. הינדס:

אני חושב שיש לשנות בעמוד 445 סעיף 5(ב). סעיף זה יגרום להטעית הציבור. הלוח ויש זובנואי-קראשי שהם לא אקאדמאים, ויש רופאי שיניים שבאים לארץ מארצות שונות ויש להם השכלה אקאדמאית מלאה אבל לא תואר דוקטור, כי שם לא מקובל תואר זה, זה תואר שאוניברסיטה מעניקה על עבודת מחקר, אבל אנחנו חייבים לאפשר לכל רופאי השיניים שסיימו לימודיהם בפקולטה לרפואת שיניים במוסד להשכלה גבוהה, לאפשר להם לרשום את התואר על השלם. צריך להבדיל לעיני הציבור בין מי שיש לו השכלה אוניברסיטאית מלאה ובין מי שאין לו השכלה כזאת. סטמטולוג הוא אדם שסיים 5 שנות לימודים ברפואת שיניים, הוא בא לארץ ומקבל כינוי דוקטור, ועל השלם הוא כותב תחת כינוי זה גם סטמטולוג - זה כינוי לאדם שגמר רפואה כללית ואחר כך החמחה ברפואת שיניים, ולא זה המקרה שלפנינו. יש בזה הטעית הציבור. אני מציע שישתמש בתואר דוקטור, אל לא יוכל לכתוב על השלם תארים נוספים, כדי שלא יחשוב הציבור שמי שקורא לעצמו סטמטולוג הוא ברמה גבוהה יותר מאדם שגמר את האוניברסיטה בירושלים ועבד שנה או שנתיים. אני מציע לתקן סעיף זה.

פרופ. י. לויין-אפשטיין: אני הייתי בין יוזמי הסעיף הזה, כחבתי מכתב בשנת 1973, ואקרא אותו לפניכם כדי שתבינו את הנימוקים. (קורא את המכתב "מן הראוי לציין שבארצות רבות...")

לזובנואי-קראש אין תואר דוקטור. הוא מקבל רשיון עבודה, אבל לא תואר אקאדמאי. סטמטולוג הוא רופא שיניים לכל דבר, הוא דוקטור.

י. קייזמן:

אני רוצה להפנות תשומת לבם של חברי הכנסת לתזכיר שה.ר.ש. שלחה לחברי הועדה.

לפי הצעת חוק פרטית שהוגשה ב-1965, שבין היתר חתם עליה ח"כ ויקטור שם-טוב, נדרש אדם להוכיח שיש לו השכלה תיכונית או תעודת בגרות. אני מניח שהצורך בכך לא השתנה מאז ועד היום.

המגמה של נציגי האוניברסיטאות היתה שמשך הלימודים יהיה כזה שלא יהיה שום הבדל בין מי שהשלים לימודיו בקורס ובין אדם שלמד במוסד אקאדמי בארץ או בח"ל. החוק אינו מבחין ביניהם, פרט

למומחיות, שניהם יהיו מורשים לעסוק ברפואת שיניים. אבל אם לא קובעים את תקופת הلمודים הנדרשת, נותנים דיסקרציה הרבה יותר רחבה למנהל הכללי, כי הוא יוכל לתת רשיון לא רק למי שלמד בקורס שנה או שנתיים אל יותר מזה אלא גם פחות מזה.

ל. דיציאן: אפשר לכתוב: לפחות שנה או שנתיים.

י. קייזמן: הדיסקרציה של המנהל הכללי בנושאים אקאדמאיים

היא רחבה יותר מן הראוי במדינה מחוקנת. זו תולדה של המנדט הבריטי, שהעניק לנציב העליון סמכות של שלילת רשיון והענקת רשיון, ואנחנו ירשנו את זה על ידי תעודת המתעסקים ברפואה ופקודת רופאי שיניים.

אני מציע לכתוב בסעיף 1(א2): בתנאי שלמד בקורס לרפוי שיניים שניתן על ידי מוסד להשכלה גבוהה והכירה בו המועצה להשכלה גבוהה, והוא בעל תעודת בגרות או בעל תעודה השווה בערכה לפי דעת משרד החינוך והתרבות, ועמד בבחינות מקצועיות שנקבעו על ידי מוסד להשכלה גבוהה כאמור.

היו"ר ח. גרוסמן: את העקרונות שמענו. את הניסוח אני מבקשת להגיש לנו בכתב.

י. קייזמן: בכמה מקומות כתוב "נקבע", "נקבעו". על ידי מי נקבעו? כשאומרים שהקורס יתן על ידי מוסד להשכלה גבוהה והאיש יעמוד בבחינות מקצועיות שמוסד להשכלה גבוהה קבע, יכולים למחוק סעיף (12), כי מוסדות אוניברסיטאיים אינם כפופים למנכל זה או אחר. אם לא תקבל תיקון זה, אציע אלטרנטיבת שהקביעה תהיה על ידי המנהל הכללי בהתייעצות עם ועדה מייצעת.

אגיש הצעות מנוסחות בכתב.

אדם צריך ללמוד שתי שנות לימוד, ובקשה הוא צריך להגיש תוך שנה מיום עלותו ארצה. האם צריך להגיש בקשה לרשיון לאחר שלמד, או בטרם למד ובטרם התקבל ללימודים? יש כאן בעיה טכנית וצריך לעמוד עליה.

בסעיף 2 מדובר על ועדה של שלושה רופאים, ההנחה היא שהכוונה לרופאי שיניים, אבל צריך לומר זאת במפורש: רופא מורשה לעסוק ברפואת שיניים בשרות משרד הבריאות. כאשר מדברים על אדם שנבצר ממנו למלא תפקידו או שגדפטר, יש כבר מושג חדש: ימנה שר הבריאות אדם אחר. הדיסקרציה של המנכל מתרחבת כאן עד כדי כך שיוכל למנות לוועדה המייצעת לא רק רופא אלא גם פקיד. צריך לתקן ובמקום אדם אחר לכתוב: רופא שיניים מתוך רשימה שהוגשה.

במקום שר המשפטים רשאי לקבוע סדרי דין, צריך לומר ששר המשפטים יקבע סדרי דין.

יש סמכות לשר הבריאות לתת נזיפה וגם החראה. זה אמצעי ענישה נוסף על הקיימים היום, ואין ספק שהדבר רצוי. אבל בעמוד 443 בהצעת החוק, בסעיף 5טז נאמר: "הוראות פקודה זו לענין רשיונות יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על תעודות היתר ועל תעודות היתר זמניות. לפתע מוזכר באיזה שהוא סעיף ענין היתר. אם נקבל שהסעיף הכללי חל על כל הפקודה, אין בעיה. אבל יבואו עורכי דין ויגידו, שכיוון שבמקום אחר נזכר היתר, וזה כאילו נספח לסעיף ראשי, הכוונה פה רק לצרכי סעיף זה ואילו בסעיף הכללי יכול להיות מצב אחר. התוצאה תהיה שלשר הבריאות אסור יהיה לנזוף באדם שיש לו היתר לרפואת שיניים או באדם שיש לו היתר זמני, אלא רק ברופא שיניים בעל רשיון.

זה יהיה לא 5טז אלא סעיף 6.

י. גרנות:

י. קייזמן: כשמדובר על מומחיות, בפקודת המחעסקים ברפואה יש חובת התייעצות על שר הבריאות, וראיתם איזה ענפים צמחו מזה. אין סיבה להפלות מקצוע רפואת השיניים. צריך לקבוע בחוק התייעצות עם ה.ר.ש.

בהצעת החוק כתוב, סעיף 5(א): "לא ישתמש מורשה לעסוק בריפוי שיניים בתואר או בכינוי 'דוקטור' או בתואר מומחה שלא בהתאם להוראות פקודה זו או התקנות שהותקנו על פיה." אם כתוב בחוק דוקטור, ברור שראשי-תיבות אינם אפשריים.

ל. דיציאן: יש הסכמה בינלאומית שד"ר הוא קיצור של דוקטור.

י. קייזמן: יכול להיות אדם שיש לו רישוי לעסוק ברפוי שיניים, ויש לו תואר דוקטור בפילוסופיה. בא חוק זה ומונע ממנו להשתמש בתואר שיש לו כדין. אבל כל זה לא נאמר כדי לשלול את הסעיף, שהוא חשוב מאד ובא לטובת הציבור. אנחנו חייבים לתת לציבור ידיעה ברורה מיהו רופא שקיבל השכלה אקאדמית ומי לא.

היו ר. ח. גרוסמן: אני מציעה לחברי הועדה לא להכנס לדיון, להסתפק בשאלות כדי שנוכל גם לקבל תשובות.

מ. גז: החוק שאנחנו מכינים הוא לקראת העתיד, אבל צריך להתחשב גם במה שהיה בעבר. אני מסכימה שדרושה השכלה, דרושה התמחות, הכל צריך לבנות כדת וכדין כדי שתהיה רמה גבוהה ברפואה. אם עולים מברית המועצות קיבלו תואר רופא שיניים לאחר שנה של לימוד בארץ, הרי היתה בזה פזיזות מסוימת. אבל אני רוצה לדעת מה דינם של אותם אנשים שעלו מרומניה לפני שנים רבות, למדו שם ויצאו בלי תעודה, בארץ אמרו להם שהם צריכים להתמחות, הם נסעו לווינה, שם למדו שנה וקיבלו תעודה. חזרו לארץ והם עובדים במקצוע כבר עשרות שנים, יש להם קלינינטורה טובה, ולא שמעתי שהאינצידנטים אצלך יותר רבים מאשר אצל רופאים בעלי תואר. באיזה קטגוריה מכניסים אנשים אלה? אנשים הגיעו לגיל די מבוגר, עובדים במקצוע הרבה שנים, ועכשיו יגידו שהם פסולים. מה יהיה דינם? נדמה לי שהם מופלים לרעה.

ל. דיציאן: האם נציגי האוניברסיטה מסכימים לדעתם של נציגי ה.ר.ש. בקשר לצורך בהשכלה תיכונית מלאה? מה דעתכם על תביעת ה.ר.ש. שהקורסים יהיו רק קורסים אוניברסיטאיים?

האם לפי דעתם של נציגי האוניברסיטה, עולים שבאו מרוסיה לאחר שלמדו שם שלוש שנים ומקבלים כאן קורס של שנה, או מרפאי שיניים שבאו מארצות אחרות, להאם הם מגיעים לאותה השכלה שמקבל רופא בהשכלה אוניברסיטאית מלאה? או שנכונים דבריו של מי שאמר בוועדה שמלמדים אותם ומביאים אותה למצב כזה שלא יגרמו נזק.

האם נציגי האוניברסיטאות ונציגי ה.ר.ש. סבורים שאפשר להבדיל לגבי טיפולים מסוימים בין רופא שיניים שלמד לימודים אוניברסיטאיים מלאים ובין מי שלמד רק בקורסים?

האם אתם סבורים שצריך להביא לידיעת הציבור, כפי שהציע היועץ המשפטי של ה.ר.ש., מיהו בוגר אוניברסיטה ומי איננו בוגר אוניברסיטה?

יש היום מאות מרפאי שיניים שלא עברו שום קורסים. האם אתם סבורים שלאחר שהחוק יכנס לתוקפו גם הם יצטרכו לקבל תואר של רופא שיניים כמו אלה שלומדים בקורסים, או שהם ישארו בתואר של מרפא שיניים ורק אם יעברו קורס יקבלו תואר מלא?

שמענו הצעה להגבלת גיל. יכול לבוא מברית המועצות
עולה שגמר לימודיו בגיל 19, כי אם למד בתת-אוניברסיטה אין הכרח שיגמור
לפני כן 12 שנות לימוד. הוא עובד בבנין או בחעשיה חמש שנים, מגיע
לגיל 25, נדרש לקורס ואומר: רבותי, אני כבר בן 25. האם ההגבלה
היא שהוא היה בן 25 בזמן עלותו ארצה?

היום יש הגבלה אחת ברורה למרפאי שיניים והיא
קשורה ברצפטורה, מרפא שיניים אינו רשאי לרשום תרופות מסוימות. האם
אתם חושבים שאחרי שאנשים ילמדו בקורסים יקבלו רשיון בלתי מוגבל
לרשום תרופות?

מאז קום המדינה התברכנו בכך שהמנכלים של משרד
הבריאות היו רופאים גדולים ואיש לא פקפק בכושרם לשקול בעיות רפואיות.
אבל דבר זה אינו מובטח בשום חוק. אם מחר יתמנה לתפקיד מנכל משרד הבריאות
איש שמומחיותו במינהל, לא רופא, האם גם אז הסמכויות לפי חוק זה
צריכות להשאר סמכויות בלעדיות של המנכל?

מ. ידיד: שמענו שעד היום החוק מאפשר ללמד אחיות לטפל
בחניכיים. האם אתם תומכים שגם להבא יהיה כך?

מה דעתכם על ההצעה שעולים בגיל צעיר יוכלו
להרשם לקורסים שנה מיום עלייתם ארצה, ואם עבר יותר משנה לא יוכלו
לדרוש זאת.

אם דורשם השכלה תיכונית, איך נפתור בעיות
של עולים חדשים שאין בידם תעודת בגרות או אין להם השכלה תיכונית מלאה?
בעקבות דברים ששמענו מנציג אוניברסיטת תל אביב,
אני רוצה לשאול אם תספק אתכם ההצעה לא לציין שנת לימודים, אלא שנה
אקדמאית.

י. בארי: שאלתי מכוונת הן לאנשי האוניברסיטה והן לנציגי
ה.ר.ש.: האם לדעתכם קיים בישראל מחסור
ברופאי שיניים?
אם יש מחסור במקומות לימוד, האם יש לכם הצעות
מסוימות לפתרון הבעיה?

מה דעתכם ועמדתכם כלפי הצעה, שבוודאי תעלה כאן,
וגם אני נוטה להציע אותה, למחוק סעיף 5(ב) בעמוד 445 בענין תואר,
אקאדמאי?

איזו אבחנה אתם עושים, אם עושים, בין
זובנואי-//ראשי ובין אחרים המבקשים להכנס למעגל העוסקים ברפואת שיניים
מבלי שסיימו אוניברסיטה?

פ. שיינמן: בענין זה יש שתי מגמות מתנגשות: מצד אחד לדאוג
לרמה של רפוי השיניים, מצד שני לפתור בעיה של
עולים חדשים ולשלבם במעגל העבודה המקצועית בישראל.

אני מסכים להגבלה בגיל, שלא יינתן רשיון אלא
למי שהגיע לגיל 25, ולא חשוב אם למד קודם 3 שנים או למד שנה בבואו
או לאחר מכן. אבל אי אפשר להטיל חומרות כאלה על מי שעלה לארץ לפני
1957 ועוסק כבר עשרים שנה במקצוע. אם לגבי הצעירים דורשים קורס
אוניברסיטאי, אולי לגבי אנשים שיש להם כבר פרקטיקה אפשר להסתפק
בקורס רגיל, לא אוניברסיטאי.

סעיף 5(ב). מגיעים מחו"ל אנשים אינטלגנטים, לאחדים מהם יש תואר דר במספר מקצועות, בסוף למד האיש רפוי שיניים אבל דוקטוראט יש לו בפילוסופיה או במקצוע אחר ולא ברפואה, אבל הוא סיים חוק לימודיו ברפואת שיניים במוסד להשכלה גבוהה. מדוע לא ניתן למנהל סמכות להתיר לו להשתמש בתואר גם אם אין לו תואר דוקטור לרפואת שיניים, אבל יש לו תואר דוקטור בתחום אחר? למה לא להשאיר סעיף זה? אם המנהל בודק ומצא שהאיש אינטליגנטי ויש לו תארים, אם כי לא ברפואת שיניים, יוכל להרשות לו להשתמש בתואר דוקטור. אני מציע שסעיף זה ישאר.

היו"ר ח. גרוסמן: הויכוח על זה הוא לא רלוונטי. בוודאי שהאיש יכול להשתמש בתואר דוקטור לפילוסופיה.

ח. שמעוני: אני יוצא מהנחה שמשרד הקליטה וגם הציבור הרחב דואגים לקליטת העולים, ואני רוצה לשאול את נציגי האוניברסיטאות: א. איך חוק זה מתיישב עם צרכי ההשכלה הגבוהה והגנת תארים; ב. איך הוא מתיישב עם צרכי בריאות הציבור. לא הדאגה לדופא ולעולה היא כאן הקובעת, אלא הדאגה לבריאות הציבור.

האם אפשר שאנשים שלא סיימו לימודים שלמים, כפי שנהוגים בארץ, יעסקו ברפואת שיניים במעמד שווה לרופא?

פרט לאי אלו התמחויות, האם אפשר לקצר את משך הקורסים בישראל לשלוש שנים במקום שש שנים, ורק מתמחים ילמדו עוד שנה או שנתיים? אם אי אפשר לקצר את הלימודים, האם זה לא ירתיע סטודנטים מהכנס לקורסים שנמשכים 6 שנים כאשר יתחרו אתם אנשים שלמדו 3 שנים בחו"ל ופה יגמרו את לימודיהם בשנה או שנתיים.

היו"ר ח. גרוסמן: נדמה לי שהשאלה העקרונית היא איך ליישב שתי מגמות שונות, שתיהן לגיטימיות וחשובות: לשמור על הרמה של רפואת השיניים ויחד עם זה להתחשב במציאות קיימת. זוהי השאלה העיקרית, בסעיף נדון אחר כך ונעבור סעיף סעיף. אנחנו מבקשים לשמוע תשובת המוזמנים לשאלת-השאלות.

פרופ. י. לויין-אפשטיין: אלמלא היחה בעיה של עולים חדשים, החוק לא היה מוצע. לא הדאגה לרמת רפואת השיניים השפיעה על החוק, אלא הדאגה לקליטת עליה. אבל מוזר ביותר הדבר שזו הקבוצה המקצועית היחידה בארץ שיש בה שתי רמות עם אותה אפשרות לעבודה. איננו שומעים דאגה לפרנסה בכבוד וקליטת עולים כשמדובר על פלצ'ר, שהוא המקצוע הרפואי המקבל לזובנואי-בראש. האם פלצ'ר יוכל לעסוק ברפואה בישראל לאחר שיעבור קורס? לכל היותר יוכל להיות אח מוסמך אחרי קורס של 6 חודשים. האם עורך דין יוכל לעבוד בארץ בלי ללמוד משפט ישראלי? האם רב שאינו אורתודוקסי יוכל לשמש ברבנות בישראל? בכל המקצועות האחרים יש הסבה, קצת מוזר שדווקא לגבי ריפוי שיניים נהגו אחרת.

אפילו בארצות שיש רמות שונות, קיימו שתי רמות במקביל. חסרים היו רופאי שיניים, היה דוחק, נידרש טיפול, ויצרו רמה נמוכה יותר. אבל שמרו על הרמה הגבוהה, את הרמה הנמוכה הגבילו. בארץ לא הגבילו את מרפאי השיניים, פרט למרשמים.

כדי ללמוד באוניברסיטה דרושה השכלה תיכונית מלאה. אם אין השכלה תיכונית, אפשר להשלים דרך מכינות ובחינות.

אם הקורס צריך להיות במסגרת אוניברסיטה, הוא

אביב לפחות בית ספר לרפואת שיניים. בית הספר היחיד שהוכר עד כה היה בירושלים, ואוניברסיטת ירושלים היתה האחרונה שהתחילה בקורסים, בגלל לחץ.

הסטודנטים שלנו לא נרתעים, כי להם אין אפשרות ללמוד 3 שנים במקום אחר ולחזור לארץ לשנה נוספת.

רצויה הגבלה, וההגבלה בתיקון החוק היא במומחיות. מרפאי השיניים ימשיכו לפעול בזכות סעיף 7. הגיל הגבוה מונע הסבה. לקבוצה זו אין בעיה של פרנסה. בסופו של דבר אלה יצאו לפנסיה וחדשים לא יהיו.

סעיף 12 אומר שטכנאים וסייעות לרפואי שיניים אינם רשאים לייעץ לחולה או לטפל בו. אמרתי שבעולם המערבי יש קבוצה שעוסקת בהדרכה ובטיפול מוגבל, תחת פיקוח רופא שיניים. אני חושב שאם הפעלת חוק ביטוח בריאות יהיה גם בארץ צורך במטפלים בהיגיינה של הפה, והצעתי להוסיף סעיף-משנה שמחיר לקבוצה זו לטפל באנשים.

נשאלה שאלה אם יש מחסור ברופאי שיניים בישראל. יש מחסור עולמי ברופאי שיניים. אצלנו המחסור הוא בינוני.

חסרים יחידות בבתי הספר, אבל זו שאלה תקציבית ושאלה של הדרכת מורים.

ד ר ש. גרון:
לחברת הבנסת מתילדה גז, גם אנחנו לא מאושרים מהמצב הקיים, גם אנחנו לא רואים בזה שיא השלמות, אבל זוהי פשרה. אנחנו תומכים בהצעת חוק זאת מכמה טעמים, וראשית טעם ציוני, בשום פנים איננו רוצים להכביד על קליטת העולים. אין לנו ספק שאילו יכולנו לחייב את העולים מרוסיה ללמוד כאן שנתיים או שלוש שנים, היה זה גם לטובתם וגם לטובת העניין. הם למדו כ-200-250 במשך שלוש שנים. כאן נותנים להם קורס מזורז של כ-2000 שעות, יוחר מ-600 שעות תאורטיות והיתר פרקטיות, ולפי מה שאנחנו שומעים גם מאנשים שבוחנים אותם, הם יוצאים עם ידע מסוים, לפחות לא יזיקו, ידעו לעשות סתימה טובה.

העולים מרומניה הם קטגוריה אחרת, אלה אנשים שלא למדו לימודים מסודרים. זובנואי-ראשי למדו לימודים מסודרים, ברומניה לא למדו. כשקם המשטר החדש ברומניה והונהג ביטוח בריאות חובה לכולם וטיפול חנם, לא הספיקו רופאי השיניים, לקחו טכנאים, נתנו להם קורס ונתנו להם היתר לעבוד כמרפאי שיניים. לאלה אין רקע של לימודים מסודרים, ולכן ההבדל בהצעת החוק.

הוינאים הם קבוצה אחרת, אלה ישראלים שלא היתה להם סבלנות ללמוד כאן, נסעו לוינה ועברו קורס של טכנאי שיניים, והם עבדו ועובדים אך ורק בתור טכנאים. אלה אינם עולים חדשים שבארץ מוצאם עבדו ברפואת שיניים, אלה טכנאים ישראלים. יש בארץ מחסור משווע בטכנאי שיניים וזה מקצוע מקובל מאד.

גם אנחנו רצינו פעם שתהיה הגבלה של מרפאי שיניים, אבל יש בארץ כ-500-600 מיתרים למרפאי שיניים עם כל הזכויות. אינני יודע אם הגבלה כזאת היא היום אפשרית, לאחר שאנשים עובדים 20-30 שנה. בעתיד לא יהיו עוד מרפאי שיניים, כי המגמה היא שכל מרפא שיניים לימד בקורס טוב ויהיה רופא שיניים. מאחר שרוב מרפאי השיניים הם בגיל גבוה, מתקבל על הדעת שרובם יישארו בסטטוס שלהם ולא יוכלו לתת רצפטים שאינם יכולים לתת היום. מי שילמד בקורס, יוכל לתת רצפטים.

האזרח צריך לדעת את ההבדל המהותי בין רופא שיניים בעל השכלה אקדמאית ובין רופא שיניים שאין לו השכלה אקדמאית. בחוק האנגלי נותן תואר דוקטור גם לרופאים שלא כתבו דיסרטציה, לכן באנו לפשרה.

לדבר היום על מחסור ברופאי שיניים - זו בדיחה. ישראל עומדת במקום הרביעי בעולם במספר רופאי השיניים לאוכלוסייה, לפנינו רק ארבע ארצות סקנדינביה, ואחרינו כל העולם המערבי הנאור כולל ארצות הברית, אנגליה, צרפת. איך אפשר לדבר על מחסור?

משרד הקליטה עשה סקר שהראה שרופאי שיניים בארץ עובדים פחות מ-45 שעות בשבוע, לא מפני שאינם רוצים לעבוד יותר אלא מפני שאין עבודה מלאה. יש מאה או מאתיים רופאים שעובדים הרבה, ורק עליהם שומעים. הבעיה היא שאין פיזור נכון של רופאי שיניים, כמו שאין במקצועות אחרים. על כך צריך לתת את הדעת, אבל לא זה הנושא היום.

פרופ. מ. אולמנסקי: אני עצמי נחשב בעיני הותיקים כעולה חדש, כך שבעית העולים החדשים היא קרובה לי. אלמלא בעית העולם, לא היו נשאלות כל השאלות שנשאלו היום.

שאלו אם זובנואי-נראשי או מרפאי-שיניים מרומניה עלולים להזיק לפצינטים. אני מעדיף את הקבוצה השנייה על פני הקבוצה הראשונה, כי הם קיבלו לפחות איזו שהיא הדרכה בארץ, נתנו להם איזה שהוא ידע שמאפשר להם לעבוד ביעילות.

חבר הכנסת שמעוני שאל למה לא לקצר את הקורסים ברפואת שיניים בישראל. אי אפשר לקצר את הקורסים.

ח. שמעוני: אני מסכים אתך. אני נגד קיצור. רצייתי לשמוע זאת ממך.

פרופ. מ. אולמנסקי: חשבתי על האפשרות שמנכל משרד הבריאות לא יהיה רופא והבאתי בחשבון אפשרות זאת כשהצעתי שהועדה המייעצת תקבל כל פניה בענין רשיון.

בארץ אין מוסדות שיתנו קורסים להשלמת לימודים פרט למוסדות האקדמאיים. אם נשאלת שאלה אם מי שאינו אקדמאי יכול לרשום תרופות, אני חושב שצריך להרחיב את הידע שלו בפרמקופיה כדי שיוכל לרשום תרופות אנטיביוטיות, אבל לא סמים מסוכנים.

מי שהוא ד ר לפילוסופיה אוננו ד ר לרפואת שיניים. הוא רופא שיניים לפי רשיון העבודה, אבל לא ד ר לרפואת שיניים. וצריך שהציבור ידע מי הוא מי.

היו"ר ח. גרוסמן: תודה. הישיבה נעולה.